

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2023-4-006
Karar Sayısı : 23-19/365-127
Karar Tarihi : 28.04.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Yakup GÖKALP, Derya ERMİŞ, Rabia BALTACI,
Büşra ÖZKUL, Emre NEBİOĞLU, Orhan Enes ÖZERDEM

C. İLGİLİ TARAF : - Canon Eurasia Görüntüleme ve Ofis Sistemleri AŞ
Kozyatağı, Değirmen Sokak Nida Kule İş Merkezi No:18
D:10 Kadıköy/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Rekabet Kurulunun 23.03.2023 tarih ve 23-15/262-M sayılı kararı ile Canon Eurasia Görüntüleme ve Ofis Sistemleri AŞ'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak başlatılan önaraştırma kapsamında 06.04.2023 tarihinde Canon Eurasia Görüntüleme ve Ofis Sistemleri AŞ'de gerçekleştirilen yerinde incelemenin veri silinmesi yoluyla engellenmesi/zorlaştırılması.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 23.03.2023 tarihli ve 23-15/262-M sayılı kararıyla Canon Eurasia Görüntüleme ve Ofis Sistemleri AŞ'nin (CANON) hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak önaraştırma yapılmasına ve söz konusu önaraştırma kapsamında 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinde yer alan yetkilerin kullanılmasına karar verilmiştir.
- (3) İlgili karar çerçevesinde, Başkanlık Makamınının 30.03.2023 tarihli ve 61678 sayılı görev onayları uyarınca 06.04.2023 tarihinde CANON'a inceleme heyetiyle gidilerek yapılan yerinde incelemede incelemenin engellenmesi/zorlaştırılması sonucunu doğurabilecek eylemler ile karşı karşıya kalınmıştır. Bunun üzerine düzenlenen 19.04.2023 tarih ve 2023-4-006/BN-01 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.

F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Bilgi Notunda;

- Kurulun 23.03.2023 tarih ve 23-15/262-M sayılı kararıyla yürütülmekte olan önaraştırma kapsamında, CANON'da yapılan yerinde incelemenin *Outlook* uygulaması üzerinden yapılan yazışmaların silinmesi suretiyle engellendiği,
- Bu çerçevede CANON'a 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2021 yılı gayri safi gelirinin binde beşi oranında olmak üzere (.....)-TL idari para cezası verilmesi gerektiği

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Olayların Özeti

- (4) Yerinde inceleme yapmak üzere görevlendirilen meslek personeli tarafından 06.04.2023 tarihinde saat 10.34'te Kozyatağı, Değirmen Sokak Nida Kule İş Merkezi

No:18 D:10 Kadıköy/İstanbul adresinde bulunan CANON'a gidilmiş, yetki belgeleri ile Rekabet Kurumu (Kurum) kimlik kartları ibraz edilmiştir.

- (5) Yerinde inceleme devam ederken, bilgisayar üzerinden *Microsoft Outlook* hesabı incelemeye tabi tutulan CANON Kanal Yöneticisi (.....), e-posta hesabındaki bazı yazışmaları yerinde incelemenin başlangıç saati olan 10.34'ten sonrasına tekabül eden 10.48 ila 10.54 saatleri arasında sildiği tespit edilmiştir. Silinmeye ilişkin olarak, silinmiş öğeleri kurtarmak amacıyla Microsoft Outlook uygulaması bünyesinde yer alan "*Recover Deleted Items From Server*" yöntemiyle elde edilen ekran görüntülerine yerinde inceleme tutanağının ekinde yer verilmiştir. Ayrıca, silme işleminin gerçekleştiği zaman dilimi, teşebbüs vekili tarafından teşebbüs çalışanlarına gönderilen ve veri silinmemesi uyarısını ihtiva eden e-postanın saati olan 10.41'den de sonrasına tekabül etmektedir. Öte yandan bahse konu yazışmalar "*Recover Deleted Items From Server*" marifetiyle geri getirilmiş olup silinen veriler yerinde incelemeye tabi tutulmuştur. Bununla birlikte, (.....) tarafından söz konusu e-posta hesabında yer alan birtakım e-postaların silinmesi eylemi, silinen e-postalar geri getirilmiş olsa da, yerinde incelemenin zamanında ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi zorlaştırılmıştır.

G.2. Değerlendirme

- (6) Yerinde inceleme yetkisi, 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin ortaya çıkarılmasında kullanılan en önemli araçların başında gelmektedir. Bu yetkinin etkin bir şekilde kullanılması, verimli sonuçlar elde edilebilmesi bakımından büyük öneme sahiptir.
- (7) 4054 sayılı Kanun'un "Yerinde İnceleme" başlıklı 15. maddesi;

"Kurul, bu Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken gerekli gördüğü hallerde, teşebbüs ve teşebbüs birliklerinde incelemelerde bulunabilir. Bu amaçla teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin:

a) (Değişik: 16.06.2020-7246/4. Md.) Defterlerini, fiziki ve elektronik ortam ile bilişim sistemlerinde tutulan her türlü verilerini ve belgelerini inceleyebilir, bunların kopyalarını ve fiziki örneklerini alabilir,

b) Belirli konularda yazılı veya sözlü açıklama isteyebilir,

c) Teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin mahallinde incelemeler yapabilir.

İnceleme, Kurul emrinde çalışan uzmanlar tarafından yapılır. Uzmanlar incelemeye giderken yanlarında incelemenin konusunu, amacını ve yanlış bilgi verilmesi halinde idarî para cezası uygulanacağını gösteren bir yetki belgesi bulundururlar.

(Ek: 01.08.2003-4971/ 25. Md.) İlgililer istenen bilgi, belge, defter ve sair vasıtaların suretlerini vermekle yükümlüdür. Yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda sulh ceza hâkimi kararı ile yerinde inceleme yapılır."

şeklinde düzenlenmiştir.

- (8) Bu kapsamda Anayasa Mahkemesinin 09.11.2022 tarihli, 2020/67 E. ve 2022/139 K. sayılı kararının 48. paragrafında, 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi ile ilgili olarak; "*Kurulun görevlerini yerine getirirken gerekli gördüğü hallerde teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin bilgi, defter, belge ve verilerinin kopyalarını ve fiziki örneklerini alabileceğinin öngörülmesinin rekabete aykırı davranış ya da işlemlerin tespit edilmesini kolaylaştıracağı...*" değerlendirmesinde bulunmuştur.

- (9) Ek olarak Anayasa Mahkemesi mezkûr kararın 49. paragrafında; *“İletişim, veri depolama ve pazarlama gibi alanlardaki teknolojik gelişim ve dönüşüm gözetildiğinde rekabet ihlallerinin teşebbüslerin iç yapıları ve piyasa gücü gibi veriler üzerinde uzman incelemesi yapılmaksızın ortaya çıkarılması mümkün değildir. Bu durum teşebbüsler bünyesinde bulunan defter, kayıt, belge ve elektronik verilerin elde edilmesini ve değiştirilemeyecek ya da ortadan kaldırılamayacak şekilde saklanmasını gerektirmektedir...”* ve 50. paragrafında ise, *“... Çoğu zaman anılan kayıt ve veriler dışında rekabet ihlallerinin ortaya çıkarılması açısından elde edilebilecek gerçeğe uygun, delil zinciri korunmuş başkaca delil bulma imkânı mevcut olmayabilmektedir. Bu kapsamda inceleme sırasında elde edilen defterler, fiziki ve elektronik ortam ile bilişim sistemlerinde bulunan her türlü veri ve belgelerin kopyalarının ve fiziki örneklerinin alınabilmesi gerekeceği açıktır.”* değerlendirmelerinde bulunarak yerinde incelemeler ile bu kapsamda elde edilebilecek belgelerin önemine vurgu yapmıştır.
- (10) Diğer yandan, 4054 sayılı Kanun'un "İdari Para Cezası" başlıklı 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde *"yerinde incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması"* teşebbüslere idari para cezası verilmesini gerektiren hallerden biri olarak sayılmıştır. Söz konusu maddeye göre Kurulun incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması halinde, teşebbüs niteliğindeki gerçek ve tüzel kişiler ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerine gayri safi gelirlerinin binde beşi oranında idari para cezası verebileceği hüküm altına alınmıştır.
- (11) Bu çerçevede CANON çalışanlarının kullandığı bilgisayarlar üzerinde yapılan incelemeler esnasında CANON (.....), Outlook uygulamasında kurulu e-posta üzerinden gerçekleştirdiği birtakım yazışmaları teşebbüse giriş saati olan 10.34'ten sonrasına tekabül eden 10.48 ila 10.54 saatleri arasında sildiği tespit edilmiş ve silinmeye ilişkin *"Recover Deleted Items From Server"* yöntemiyle elde edilen ekran görüntülerine yerinde inceleme tutanağının ekinde yer verilmiştir. Ayrıca, silme işleminin gerçekleştiği zaman dilimi teşebbüs vekili tarafından teşebbüs çalışanlarına gönderilen ve veri silinmemesi uyarısını ihtiva eden e-postanın saati olan 10.41'den de sonrasına tekabül etmektedir. Öte yandan bahse konu yazışmalar *"Recover Deleted Items From Server"* yöntemiyle geri getirilmiş olup silinen veriler yerinde incelemeye tabi tutulmuştur. Bununla birlikte, (.....) tarafından söz konusu e-posta hesabında yer alan birtakım e-postaların silinmesi eylemi, silinen e-postalar geri getirilmiş olsa da, yerinde incelemenin zamanında ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi zorlaştırılmıştır. Bu nedenle söz konusu eylem, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca yerinde incelemenin engellenmesi/zorlaştırılması niteliği taşımaktadır.
- (12) Silme eylemine ilişkin olarak CANON yetkilileri tarafından söz konusu silme işleminin (.....) tarafından rutin olarak gerçekleştirilen bir işlem olduğu, (.....) CANON tarafından şirket çalışanlarına gönderilen bilgilendirme e-postasından ve dolayısıyla Kurum tarafından gerçekleştirilen denetimden daha sonra haberdar olduğu, (.....) denetim bilgisini aldıktan sonra herhangi bir silme işlemini gerçekleştirmediği, nitekim (.....) yerinde inceleme esnasında müşterisi ile toplantıda bulunduğu ve bu durumun ilgili zaman dilimine ait kamera kayıtlarından görülebileceği belirtilerek yerinde incelemenin başlangıcından itibaren gerekli kolaylığın Kurum personeline sağlandığı ifade edilmiştir.
- (13) Bununla birlikte, CANON tarafından ileri sürülen silme işleminin rutin bir işlem olduğu ve (.....) denetimden haberdar olmadığı hususlarına yönelik somut herhangi bir delil sunulamamıştır. Dolayısıyla söz konusu hususun teşebbüsün kendini savunma

amacıyla ileri sürdüğü soyut iddialardan ibaret olduğu anlaşılmaktadır. Bilhassa (.....) tarafından ileri sürülen, kendisinin rutin olarak veri sildiği ve saat 10.48 ila 10.54 arasında gerçekleştirilen silme fiilinin yerinde incelemeye özgü olmadığı yönündeki beyanın; incelemeden önceki bir zaman dilimine dayanan ve belirli periyotlarla tekrarlanan silme işlemleriyle desteklenmesi icap etmektedir. Aksi halde, teşebbüse giriş saati olan 10.34'ten sonraki bir zaman dilimine tekabül eden, münferiden ve tek bir defaya özgü olarak gerçekleştirilen silme eyleminin, rutin bir işlem olarak kabul edilmesi olanak dâhilinde değildir. Dolayısıyla (.....) tarafından saat 10.48 ila 10.54 arasında gerçekleştirildiği tespit olunan silme eyleminin, yerinde inceleme heyetinin veri elde etmesini engelleme amacı taşımayan rutin bir işlem olduğu yönündeki beyan ispata muhtaç olup ispata elverişli bilgi ve belgeler yerinde inceleme heyetine sunulamamıştır.

- (14) Öte yandan silinen verilerin yerinde inceleme yapmak ile yetkilendirilmiş meslek personelinin çabası ile geri getirilebilmiş olması silme işleminin varlığını ortadan kaldırmamaktadır. Zira 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde açık bir şekilde "*yerinde incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması*" eylemi, teşebbüslere idari para cezası verilmesini gerektiren hallerden biri olarak sayılmış olup silme işlemine konu verilerin geri getirilmiş olması söz konusu eylemin hukuki niteliğini değiştirmemektedir. Kurul kararlarında da silinen verilerin daha sonra incelenebilmiş olmasından bağımsız olarak salt veri silme işleminin ihlal olarak değerlendirildiği görülmektedir¹.
- (15) Sonuç olarak, dosya kapsamında yer verilen bilgi ve açıklamalar ışığında; CANON'da gerçekleştirilen yerinde inceleme esnasında (.....) tarafından kullanılan *Microsoft Outlook* hesabında gerçekleştirilen e-posta silinmesi şeklinde tezahür eden veri silme eylemi 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca yerinde incelemenin engellenmesi veya zorlaştırılması şeklinde değerlendirilmiş ve bu doğrultuda teşebbüse 2021 yılı gayri safi gelirin binde beşi oranında idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

H. SONUÇ

- (16) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Rekabet Kurulunun 23.03.2023 tarih ve 23-15/262-M sayılı kararıyla yürütülen önaraştırma kapsamında;
- 06.04.2023 tarihinde yapılan yerinde incelemenin Canon Eurasia Görüntüleme ve Ofis Sistemleri AŞ tarafından engellendiğine ve zorlaştırıldığına,
 - Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2021 yılı gayri safi gelirlerinin binde beşi oranında olmak üzere; Canon Eurasia Görüntüleme ve Ofis Sistemleri AŞ'ye (.....)-TL idari para cezası verilmesine

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

¹ 25.01.2021 tarihli ve 21-26/327-152 sayılı; 29.04.2021 tarihli ve 20-24/278-123 sayılı; 17.06.2021 tarihli ve 21-31/400-202 sayılı; 08.07.2021 tarihli ve 21-34/452-227 sayılı; 12.08.2021 tarihli ve 21-38/544-265 sayılı Kurul kararları.